

Odmak Sonusa ka svjetlijem i neutralnijem zvuku

Srednjotonsko područje je jedno od čišćih i prirodnijih koje se može čuti u klasi. Neutralni karakter zvuka ima svoje dobre i loše strane, stoga prateća elektronika mora biti na razini

piše: **Jagor Čakmak**

Kada Sonus Faber predstavi novu seriju zvučnika to je velika vijest svim ljubiteljima dobrog zvuka, a kada promijenjeni koncept ponude jednog cijelog dijela tržišta očito je da ima nešto novo i bitno za reći u pogledu zvuka. Više od deset godina su početni modeli ove tvrtke nosili ime Concertino, u dvije bitne inkarnacije, Concertino i Concertino Domus. Oni su predstavljali ulazak u prepoznatljiv svijet Sonus Faber zvuka. U zadnjih šest mjeseci tvrtka je predstavila dvije nove serije, prvo najjeftiniju Toy seriju, predstavljenu s malim monitorom koji donekle podsjeća izgledom na stariju Concertino seriju, i malim samostojećim modelom. Serija Liuto je potpuno nova i riječ je o nešto višoj klasi nego što je to bili zvučnici Concertino, odnosno Domus serije. Unutar Liuto serije se nalazi model Liuto samostojeći model, Monitor koji je predmet ovoga teksta, te subwoofer. Serija Liuto prati evoluciju dizajna novijih zvučnika Sonus Fabera.

Opis

Zvučnici koji dolaze iz Sonus Fabera oduvijek su bili prepoznat-

ljivog dizajna i kvalitete izrade, što je uz dobar zvuk sigurno jedan od faktora koji je pridonio kulturnom statusu ove tvrtke. Evolucija dizajna prema zaobljenim kutijama je krenula prvo na skupljim modelima poput Cremona, zatim je prešla na jeftinije modele kao što je Concertino Domus serija. Liuto je dizajnom još bliži dizajnom high-end seriji Cremoni. Zaobljene bočne stranice su bile prisutne i u prošloj entry-level seriji, no na Liuto je dodana i zaobljena stražnja strana. Serija dolazi s bočnim stranama u crnoj pijano lak izvedbi, dok prednja, gornja i donja strana dolazi presvučena materijalom koji na dodir podsjeća na kožu, proizvođač navodi materijal kao „Goffer Black“. Sveukupno zvučnik djeluje iznimno profinjeno i elegantno. Izrada kutije je na najvišoj razini kao što se i očekuje od ovog proizvođača. Dimenzije zvučnika su 350 x 185 x 335 mm (všd), što je bitno povećanje volumena u odnosu na monitore koje ova serija nasljeđuje. Masa jednog zvučnika je 8,25 kg. Kutija je bas-refleks ustroja s otvorom na stražnjoj strani. Specifikacije navode da su zvučničke jedinice naprav-

ljene po narudžbi. U ovu seriju je ponovo uveden 2,5 cm visokotonac mekane kupole obložene posebno tretiranom tkaninom u okolini i stražnjoj komori od mekanog polimera. Bas/srednjotonac je promjera 150 mm s membranom od tekstila tretiranog polipropilenom čiji je oblik postignut termičkom obradom. Skretnica je drugog reda sa točkom reza na 3,5 kHz. Ulazni terminali su single-wiring. Osjetljivost zvučnika je nevelikih 86db, dok je preporučena snaga 30-150W, premda je test pokazao da zvučnik puno bolje diše ukoliko ima veću zalihu snage u pozadini. Deklarirana impedancija je 8 Ohma. Priložene tehničke specifikacije pokazuju da je frekvenzijski raspon od 55Hz do 25kHz. Specifikacija je postavljena prilično strogo, te 55Hz izgleda kao vrlo visoka granica, ali slušni test je pokazao da je riječ o realnoj vrijednosti, bez ikakvih uveličavanja kao što mnogi drugi proizvođači znaju pisati. Zvučnici su došli na test s pripadajućim stalcima čiji dizajn je u potpunosti usklađen s dizajnom zvučnika, stalci se sastoje od dva noseća stupa napravljena od punog drveta dok je baza napravljena od metala. Masa jednog stalaka je 7,5 kg. Zvučnik se pričvršćuje na stalak s dva masivna šarafa.

Slušni test

Sonus Faber u svojim novijim i jačim serijama je krenuo ka lagano otvorenijem zvuku, naspram starijih modela koji bi se mogli okarakterizirati kao nešto topliji. Takav je slučaj i s novom Liuto serijom, gdje je bio jasan mali, ali primjetan odmak u općenitoj ideji reprezentiranja zvuka u odnosu na prošlu seriju Domus. Već pri prvim taktovima testa započeto a Pink Floyd, Division Bells albumom, osjetna je čistoća i smirenost srednjeg dijela spektra te dojam izostanka svih koloracija koje zvučničke kutije znaju unositi. Udarci zvona na "High Hopes" skladbi su imale vrlo prirodan odjek, udarci bubnja nisu išli toliko duboko, ali su odsvirani vrlo brzo s izvrsnom kontrolom. Ova snimka je dala uvid u općenite karakteristike zvuka. Prelaskom na orkestralnu klasiku, Brahmsovu prvu simfoniju, pojavljuje se stage respektabilnih proporcija, pogotovo u širinu. Srednji dio spektra pruža puno informacija s puno prostora između pojedinih izvodača, ali opet zadržavajući jasne

obrise i poziciju. Također, u srednjem dijelu spektra mikrodinamički odnosi su prikazani vrlo vjerno i zadržani su pri većim glasnoćama. Visoki dio spektra svojim karakterom vjerno prati srednji spektar na način da je koherencija između visokotonca i bas/srednjotonca vrlo dobro pogođena. Detalji su sveprisutni, lišeni bilo kakvog oblika zrnatosti. Monitori su isprobani na nekoliko pojačala te se pokazalo da puno bolje dišu s većom snagom kad se cijela pozornica oslobodi i učvrsti. Također, pri većim glasnoćama, ukoliko je pojačalo sposobno isporučiti dovoljno snage, pozornica zadržava svoje gabarite i dinamičke odnose bez većeg narušavanja. Bez obzira na kompleksnost materijala koji se reproducira. U bas području ekstenzija je bitno povećana naspram Concertino Domusa, što je i za očekivati zbog veće jedinice i općenito veće zapremine zvučnika, no ostaje dojam da je dubina odrezana da bi se dobilo na čvrstoći i brzini. U očima potpisnika teksta to nije tako loš kompromis koji je nužan kod manjih zvučnika, upravo zato što svojom brzinom i definicijom ne utječe loše na niži srednji dio spektra. Dio spektra koji je ovdje izrazito čist i prozračan te predstavlja jedan od jačih argumenata u korist ovog zvučnika. Kontrabas na albumu Electra Arilda Andersena je poprimio prirodnu veličinu i definiciju u prostoru, s odlično pogođenim timbrom. Dubina je bila zadovoljavajuća, ali zato su definiranost i brzina donjeg dijela spektra izvrsni. Vokali na albumu su imali svoje jasno mjesto na pozornici, reproducirani onako kako su snimljeni, lišeni uplitanja od strane zvučnika. Pojačala nešto toplijeg karaktera su pokazala bolje rezultate s Monitorima, upravo zbog činjenice da zvučnici minimalno utječu na karakter zvuka. Pojačalo svjetlijeg zvuka može učiniti slušanje zamornim nakon nekoliko sati. Kod dobre snimke Stefanovskog i Tadića uživo dolazi opet do izražaja prirodan volumen instrumenta i prirodni odjek prostora – fino se prenosi atmosfera koncerta. Liuto Monitor se uspješno odupire, unatoč velikoj pozornici, da učini instrumente većim nego što jesu. Osobina za svaku pohvalu. Kao i činjenica da Liuto isporučuje glazbu onako kako je snimana, tako da su loše snimke prika-

SONUS FABER LIUTO MONITOR

Ustroj:	bas-refleks
Ugrađene jedinice:	25mm tekstilni visokotonac/150 mm bas/srednjotonac
Skretnica:	drugog reda, sa frekvencijom reza na 3500Hz
Osjetljivost:	86 dB SPL (2.83 V/1m)
Nominalna impedancija:	8 Ohma
Snaga:	30W – 150W, bez ograničavanja
Dimenzije:	350 x 185 x 335 mm (VŠD)
Masa:	8.25 kg
Dimenzije stalaka:	667 x 395 x 300 mm (VŠD)
Masa stalaka:	7.6 kg/par – neto
Cijena:	11.980,00 kuna
Cijena stalaka:	3.700,00 kuna
INFO:	Media Audio, 021/323 550, www.mediaaudio.hr

zane realno, sa svim manama, bez oprastanja.

Zaključak

Ako usporedimo karakter zvuka sa Concertino Domus, jasno je da je Sonus Faber s novom serijom napravio odmak ka nešto svjetlijem i neutralnijem zvuku. Prijelaz je uspio, srednjotonsko područje je jedno od čišćih i prirodnijih koje se može čuti u klasi. Neutralni karakter zvuka ima svoje dobre i loše strane, stoga prateća elektronika mora biti na razini. Pojačalo mora imati dovoljno snage da bi zvučnici dali maksimum. Ukoliko su ti uvjeti ispunjeni Liuto Monitor može pružiti stvarno mnogo. Uz to, dizajn zvučnika u kompletu sa stalcima je, u skladu sa Sonus Faber tradicijom, vrhunski i poseban. U odnosu na Concertino Domus, riječ je o velikom koraku unaprijed u zvuku, ali je i cijena bitno viša, tako da usporedbe u odnosu na stariju generaciju nisu čvrsto mjerilo. Liuto serija je potpuno novi proizvod sa svojom koncepcijom zvuka koja ima jasno mjesto u ponudi Sonus Fabera.

